

Natuurpunt tussen Leie en Schelde (Deinze)

Natuurpunt De Ratel – Nevele

-

voorstellen gemeenteraadsverkiezingen 2018

Inhoud

Rode draad: meer natuur voor iedereen!	2
Meer natuur zorgt voor meer welzijn	4
Natuur maakt jouw gemeente klimaatrobust	4
Open ruimte creëert kansen voor natuur	5
Nieuwe vormen van landbouw geven zuurstof aan natuur	7
Natuur en erfgoed	7
Natuurpunt versterkt de samenleving	8

Rode draad: meer natuur voor iedereen!

Natuur is belangrijk voor de mens. Meer natuur en biodiversiteit maken Nevele en Deinze meer aantrekkelijk. Meer kansen voor natuur in onze gemeente zorgt ook voor meer diensten die door deze natuur geleverd worden. Denk bv. aan: buffering van water om overstromingen van de Leie te voorkomen, het verminderen van hitte-effecten door meer groen, zuivering van onze sterk vervuilde lucht,... Meer natuur stimuleert via toegenomen recreatiemogelijkheden ook de lokale economie. Voldoende reden om volop in te zetten op natuur en biodiversiteit.

Maar hoe begin je hier als lokale politicus aan?

Gebieden voor natuur inrichten en beheren

Natuurgebieden zijn veilige havens voor verschillende dier- en plantensoorten en versterken zo de biodiversiteit in onze gemeente. De aankoop en inrichting van natuurgebieden is en blijft een belangrijk aspect van het natuurbeleid.

Voer deze concrete acties uit in Deinze/Nevele:

- Natuurpunt beheert in Deinze en Nevele drie grote natuurgebieden: De vallei van de Oude Kale, het natuurpark Levende Leie en de vallei van de Zeverenbeek. Natuurpunt koopt hiervoor percelen aan en geeft deze (meestal in samenspraak met lokale landbouwers) een gepast natuurbeheer. Natuurpunt vraagt om zowel voor de aankoop, inrichting, ontsluiting, als voor het beheer van natuurgebieden gemeentelijke subsidies te voorzien. Een eenvoudige vuistregel daarvoor is een jaarlijkse subsidie van 1€ per inwoner.
- Realiseer “natuur in de buurt”: iedere inwoner zou op wandelafstand toegang moeten hebben tot een stuk groen in de omgeving. Iedere deelgemeente/woonkern zou aldus een toegankelijk park of (speel)bos moeten hebben.
- Tijdens de komende legislatuur moet ook het stadsbos Deinze gefinaliseerd worden. Hiervoor moeten de gronden langs de Parijsestraat nog ingericht worden en moet de dreef tussen het zuidelijk en noordelijk deel van het stadsbos aangelegd worden.

Meer natuur in openbare ruimte en tuinen

Ook gemeenten en OCMW's spelen een belangrijke rol in het natuurbeleid, aanvullend op de rol van de Vlaamse overheid. Een gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie om aan te tonen dat natuurbescherming nodig en mogelijk is buiten de bestaande natuurgebieden.

Voer deze concrete acties uit in Deinze/Nevele:

- Richt de openbare ruimte mens- en diervriendelijk in, o.a door het gebruik van inheemse planten- en bomensoorten, en laat de natuur z'n gang gaan waar mogelijk. <http://www.natuurinjebuurt.be/>.
- Voorzie meer groen in de stad en woonkernen. Plant bomen aan met een maximaal kruinvolume zodat zoveel mogelijk fijnstof gecapteerd wordt. Zorg voor een deskundige aanplant en onderhoud van deze stadslongen.
- Ondersteun het aanplanten en onderhouden van hagen, houtkanten, knotbomen, hoogstamboomgaarden en openbare dreven.

- Verhoog de natuurwaarden buiten de natuurgebieden, zoals bvb. in wegbermen, langs trage wegen of buurtwegen. Concreet vragen we het respecteren van het wegbermd decreet, het onderhouden en openstellen van trage wegen, en de aanleg van hagen en houtkanten langs trage wegen en buurtwegen.
- Promoot natuurlijke tuinen in samenwerking met Natuurpunt en creeër zo honderden nieuwe natuurgebiedjes in Deinze en Nevele:
<https://www.natuurpunt.be/pagina/maak-van-je-tuin-een-natuurgebied>.

Een mobiliteitsplan voor planten en dieren

Vlaanderen is versnipperd zodat dieren en planten vaak opgesloten zitten in het laatste restje geschikte natuur. Dat is in Nevele en Deinze niet anders. Planten en dieren hebben nood aan functionele verbindingen zodat ze zich kunnen verplaatsen tussen geschikte leef- en foerageergebieden. Wegen, hoe klein ook, kunnen een grote hindernis zijn. Meer natuurvriendelijke (water)wegen zorgen ervoor dat dieren en planten zich kunnen verplaatsen, op zoek naar beschutting, voedsel en soortgenoten.

Deze concrete acties zijn mogelijk:

- Natuurlijke verbindingen laten dieren en planten zich verplaatsen: de verschillende beken, kanalen en de Leie lenen zich uitstekend om mits aangepast beheer een groenblauwe verbinding te maken tussen verschillende gebieden. Samen met een gedifferentieerd bermbeheer waarbij het maaisel afgevoerd wordt krijgen dieren en planten alle kansen. De opmaak van een bermbeheerplan kan hierbij helpen.

Soorten om trots op te zijn.

Vele soorten voelen zich goed thuis in een menselijke omgeving, wat veel kansen biedt voor meer natuur dichtbij onze dorpskernen en het verstedelijkt gebied.

Concreet voor Nevele en Deinze:

- [Inventariseer](#) in samenwerking met Natuurpunt de soorten die bij ons voorkomen. Bespreek of en hoe je deze soorten zal beschermen. Een dankbare soort hiervoor zijn bv. huiszwaluwen: mogelijke acties zijn het ter beschikking stellen of plaatsen van kunstnesten (met mestplankje) of de aanleg van een modderpoel in de buurt van huiszwaluwkolonies. Met weinig middelen kan snel resultaat geboekt worden.
- Betrek burgers bij de bescherming van soorten o.a. door publiciteitscampagnes samen met Natuurpunt. Stimuleer burgers om [soortbeschermingsinitiatieven te nemen in eigen tuin](#).
- Neem in samenwerking met Natuurpunt maatregelen voor de Rode Lijst soorten die voorkomen in onze gemeente. Laat je inspireren door de bestaande [soortbeschermingsprogramma's](#).
- Leer bewoners terug samenleven met de natuur. Schenk aandacht aan "moeilijkere" soorten zoals vos, marter, vleermuizen en voorzie een duidelijk aanspreekpunt waar burgers terecht kunnen voor informatie en mogelijke preventieve maatregelen om schade te voorkomen. Vb.: www.steenmarter.be

Meer natuur zorgt voor meer welzijn

Een natuurlijk en groen Deinze/Nevele heeft een rechtstreeks positief effect op het welzijn en de gezondheid van burgers. Door de vergrijzing, onze drukke levensstijl en het vele fijnstof in de lucht neemt het belang van groen voor ons welzijn alleen maar toe. De groennormen zijn nog steeds een goede indicatie om aan te geven in welke buurt welke vorm en oppervlakte aan groen gewenst is.

Voer deze concrete acties uit:

- Realiseer de groennormen¹:
Afstandscriteria en oppervlakte voor verschillende functiegebieden:

Functieniveau	Maximum afstand	Minimumareaal
Woongroen	< 150 m	
Buurtgroen	< 400 m	> 1 ha
Wijkgroen	< 800 m	> 10 ha (park: > 5 ha)
Stadsdeelgroen	< 1.600 m	> 30 ha (park: > 10 ha)
Stadsgroen	< 3.200 m	> 60 ha
Stadsgroen (stadsbos)	< 5.000 m	> 200 ha

Uit MIRA S 2000

- Financier voor elke grote zorginstelling een project in samenwerking met natuurorganisaties voor initiatieven zoals biowalks, natuurvriendelijke zorgtuin, rolstoel- en prikkelpad, ...
- Zorg voor een natuurvriendelijk beheer van parken, tuinen, schoolomgevingen en zorginstellingen.
- Ondersteun scholen bij de aanleg van natuurvriendelijke speelplaatsen door het vervangen van verharding door een groen alternatief.

Laat je inspireren door de marktdagen 'natuur en welzijn' georganiseerd door Natuurpunt: <https://www.natuurpunt.be/pagina/natuur-en-gezondheid>

Natuur maakt onze gemeente klimaat robuust

Klimaatverandering is een van dé grote uitdagingen waarmee we de komende decennia te kampen hebben. Deinze en Nevele zullen zich moeten aanpassen aan veranderende weerfenomenen zoals extremere regenbuien, hittegolven en langere periodes van droogte. Samenwerken met natuur is niet alleen de meest effectieve, maar op lange termijn ook de goedkoopste oplossing om ons aan te passen. Door bv. het platteland groenblauw te dooraderen tot in het hart van dorpen en steden, vangen we overtollig water op en bieden we verkoeling. De Vlaamse overheid roept - in het Witboek Beleidsplan Ruimte - gemeenten op om actief werk te maken van deze groenblauwe verbindingen. Bovendien

¹ <https://www.natuurpunt.be/publicatie/rapport-natuur-op-wandelafstand>

bieden deze natuurlijke oplossingen ook kansen op vlak van leefmilieu, gezondheid, recreatie en biodiversiteit.

Voer deze concrete acties uit in onze gemeente:

- Zorg voor een 'klimaatreflex' bij de aanvang van elk ruimtelijk project (in de kern én daarbuiten): ga bij elk project na hoe natuur ingeschakeld kan worden als klimaatbuffer. Dit over alle gemeentelijke diensten heen.
- Geef het goede voorbeeld en richt de eigen instellingen en openbaar domein klimaat robuust in door het hergebruik van regenwater, de aanleg van parken en groenzones, minimaliseren van verharding, keuze voor waterdoorlatende materialen, inzetten op infiltratie, het plaatsen van groendaken en gevelgroen, etc.
- Stimuleer en ondersteun burgers om hun (school)buurt of tuin klimaat robuust in te richten. <https://www.natuurpunt.be/pagina/maak-van-je-tuin-een-natuurgebied>
- Geef klimaatadaptatie een prominente plaats in het klimaatplan Deinze en overweeg om in te tekenen op het vernieuwde **burgemeesterconvenant** met aandacht voor adaptatie.
- Maak een kaart op van de gewenste groenblauwe dooradering in onze gemeente. Formuleer hoe de verweving en verbindingen er concreet moeten uitzien op het terrein (wensbeeld). Doe dit in nauw overleg met experts zoals Natuurpunt.
- Voorzie een actieplan om deze kaart te realiseren op het terrein, door de lijst te voorzien van een prioritering, budget en timing. Voorzie in een jaarlijkse evaluatie en update.
- Realiseer vandaag al het energieniveau voor 2050 met duurzame energie van eigen bodem: wind en zon. Het stimuleren van collectieve oplossingen zoals zonnepanelen op het dak van de gemeenteschool of de bibliotheek hebben een sterke voorbeeldfunctie.
- Investeer in een fossielvrije gemeente door energiebesparing en hernieuwbare energie. Het geven van renovatie-advies en begeleiding van onze inwoners en meer in het bijzonder maatregelen op maat voor specifieke doelgroepen (ouderen, aanstaande (ver)bouwers, landbouw) kunnen leiden tot grote energiebesparingen. Het stimuleren en assisteren van groepsaankopen zorgt voor een versnelling van de investeringen.

Open ruimte creëert kansen voor natuur

Verdichten:

De open ruimte staat onder druk van verspreide bebouwing, terwijl in en nabij de kernen van Deinze, Nevele en de vele dorpen nog voldoende plaats is om te verdichten en de vraag naar bijkomende woongelegenheden op te vangen. In het agrarisch gebied wordt er nog naar hartelust gebouwd, terwijl het aantal landbouwers drastisch daalt. Een 'betonstop' is aan de orde. Kernversterking is niet alleen vanuit ruimtelijk oogpunt essentieel, maar tevens in functie van de klimaatuitdaging. Bovendien werkt het kostenbesparend voor tal van diensten en nutsvoorzieningen zoals riolering, openbaar vervoer, postbedeling, elektriciteit en gas,...

Ontharden:

Levert een dubbele winst op: maakt het mogelijk om hemelwater op een natuurlijke, trage wijze af te voeren en zorgt ook voor meer groen: speelplaatsen, parkings,...

Intensiveren:

Heel wat beschikbare ruimte wordt enkel tijdens de dag gebruikt. Schoolgebouwen kunnen ook 's avonds nuttig gebruikt worden voor vergaderingen of andere activiteiten.

Verweven:

Winkelstraten zijn 's avonds dikwijls uitgestorven. Het nieuwe decreet handelsvestigingen geeft gemeenten de mogelijkheid om in een RUP of gemeentelijke verordening kernwinkelgebieden en winkelarme gebieden af te bakenen. Op die manier kun je het winkelaanbod sturen, kleinhandel in de kernen stimuleren en baanwinkels (denk aan de Kortijksesteenweg!) afremmen. In combinatie met het promoten van appartementen boven winkels (via het verplichten van een aparte ingang bijvoorbeeld) levert dit een meer levendige buurt op.

Concreet voor Deinze en Nevele:

Bestuurlijk

- Neem de ambities van een Vlaamse betonstop onverminderd over in het lokale bestuursakkoord en scherp ze aan in de tijd (bv. betonstop tegen 2025; halvering dagelijkse inname ruimtebeslag tegen 2020).
- Neem een voorbeeldrol op door de (principes van een) betonstop en verdichting onmiddellijk toe te passen op projecten en gronden eigen aan/van de gemeente, OCMW, kerkfabrieken, etc.

Organisatorisch

- Maak een gemeentelijk ambtenaar expliciet bevoegd om de betonstop te stimuleren en te bewaken (intern en extern).
- Betrek de gemeentelijke milieuraad en GECORO volwaardig bij het implementeren en de periodieke evaluatie van de betonstop op lokaal niveau.

Actief beleid

- Plan een evaluatie van niet-inge vulde bouwgronden en koppel hieraan een actieplan om slecht gelegen bouwgronden te neutraliseren. Voorzie jaarlijks in een voortgangsrapportage.
 - o Voorzie in afwachting een tijdelijk moratorium op nieuwe vergunningen in woonuitbreidingsgebieden, buiten de bebouwde kom en/of op plekken waarvan vermoed kan worden dat ze slecht gelegen zijn, zoals bv. plaatsen zonder riolering.
- Voorzie een soortgelijke evaluatie voor agrarisch vastgoed dat (op termijn) niet langer in landbouwgebruik is. Wacht niet op privaat initiatief tot herbestemming, maar categoriseer deze gebouwen pro-actief in functie van 1) hergebruik door landbouw, 2) gerichte functiewijziging of 3) ruimtelijk herstel.

Nieuwe vormen van landbouw geven zuurstof aan natuur

In ons sterk versnipperd Vlaanderen zien we vage grenzen tussen stadsranden, dorpen en landbouw. Op die manier geraakt een deel van de landbouwgronden ruimtelijk sterk verweven met mensen die er wonen. In gangbare landbouw staat dit evenwel niet garant voor een sterke band tussen de burger en de voeding die vlakbij wordt geproduceerd. De monoculturen uit de gangbare landbouw bieden daarnaast ook weinig belevingswaarde.

Net op die plaatsen waar veel mensen wonen en dichtbij willen recreëren kunnen nieuwe agro-ecologische vormen van landbouw voor extra natuur- en landschapsbeleving zorgen.

Heel wat gemeenten en OCMW's hebben nog landbouwgronden in eigendom die een strategische ligging hebben nabij woonkernen of in de stadsrand. Deze terreinen kunnen de vraag naar voedselproductie op een bredere manier invullen dan vandaag.

Voer deze concrete acties uit in Deinze/Nevele:

- Voorzie en faciliteer bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kansen voor landbouwers die op een duurzame manier voeding willen produceren dichtbij en mét de mensen en die van landbouwgrond een gedeelde en multifunctionele ruimte willen maken. Goede voorbeelden zijn zelfplukboerderijen, biologische landbouwbedrijven, een boerenmarkt, boerderijwinkels.

Natuur en erfgoed

Natuur en erfgoed zijn in Vlaanderen vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden. Onze landschappen zijn bijna altijd cultuurlandschappen: ontstaan door de eeuwenlange interactie tussen mens en natuurlijke processen. Open natuurrijke landschappen vertellen zo het historisch verhaal van een regio. Onroerend erfgoed beschermen heeft vaak ook rechtstreeks effect op de natuurwaarden in je gemeente: oude boomgaarden kunnen bijzondere soorten herbergen. Gebruik de mogelijkheden in het decreet onroerend erfgoed om ook het gemeentelijk *natuurlijk* erfgoed te beschermen.

Voer deze concrete acties uit in Deinze/Nevele:

- Maak een inventaris van het gemeentelijk onroerend natuurlijk erfgoed: oude bomen, dreven (bijvoorbeeld de lindendreef vanuit het kasteel van Hansbeke), het Drieselken (Merendree) als typisch voorbeeld van een dries, het kasteelpark van Ooidonk... Gebruik deze als toetsingskader voor het gemeentelijk beleid zoals bv. vergunningsaanvragen.
- Integreer bestaande kennis over erfgoed, natuur en ruimtelijke ordening bij de opmaak van landschapsbeheerplannen.
- Stel inhoudelijk onderbouwde voorstellen voor erfgoedlandschappen (Leievallei) op in samenwerking met Natuurpunt en lokale erfgoedverenigingen.
- Zet samen met Natuurpunt en de lokale erfgoedverenigingen een sensibiliserings- en/of beschermingsactie op voor natuurlijk erfgoed in jouw gemeente en voorzie daarvoor de nodige middelen.

Inspirerende voorbeelden:

- de redding van een 200 jaar oude Linde in samenwerking met Natuurpunt: <http://www.openbaargroen.be/lindeboom-van-200-jaar-in-daknam-krijgt-nieuwe-stek>
- de inzet van Natuurpunt voor de bescherming van de erfgoedwaarde van het Fort van Walem: <https://www.natuurpunt.be/natuurgebied/fort-van-walem>
- de werking van de werkgroep Natuur & erfgoed van Natuurpunt Oost Brabant, zie deze [facebookgroep](#)
- De trage wegen werkgroep van Natuur.koepel in Zuid West Vlaanderen bracht een wandelgids uit met culturele natuurwandelingen: <http://werkgroeptragewegen.natuurkoepel.be/>

Natuurpunt versterkt de samenleving

[Natuurpunt](#) is een ledenvereniging met meer dan 107 000 leden-gezinnen en meer dan 5000 actieve vrijwilligers.

Binnen Deinze en Nevele zijn er respectievelijk 650 en 330 gezinnen die zich actief inzetten voor de natuur. Natuurpunt verbindt mensen op basis van een gedeelde zorg voor natuur. Het is de grootste natuurvereniging van Vlaanderen. Middenveldorganisaties zoals Natuurpunt [versterken de samenleving](#). Door o.a. onze educatieve werking bieden we emancipatiekansen aan alle inwoners van je gemeente. Daarnaast informeert Natuurpunt haar leden en vrijwilligers over het natuurbeleid zodat zij als burger een constructieve bijdrage kunnen leveren aan het gemeentelijk beleid. Kortom, Natuurpunt is een waardevolle partner om het natuurbeleid in onze gemeente vorm te geven en uit te voeren.

Wat kan er in onze gemeente gebeuren:

- Geef natuurverenigingen een volwaardige stem in het lokale beleid. Bv. via een evenwichtig samengestelde en goed werkende milieuraad.
- Ondersteun natuurverenigingen financieel en/of logistiek. Een absoluut minimum is het behoud van de vroegere gemeentelijke werkingsubsidie in Nevele en in Deinze.
- Betrek natuurverenigingen bij de uitvoering van het gemeentelijk natuurbeleid, zowel inhoudelijk als uitvoerend. Gebruik de expertise van de vrijwilligers en doe beroep op de kracht van Natuurpunt om het maatschappelijk draagvlak voor natuurbescherming te vergroten. Zorg voor regelmatig overleg over het gevoerde natuurbeleid.

Inspirerende voorbeelden:

- beheerwerkdag in een Natuurpuntgebied brengt asielzoekers en leerlingen basiseducatie samen in Turnhout: <https://www.facebook.com/natuurpunt/posts/1193523644064982>
- Natuurpunt CVN bouwt jongerenwerking uit: <https://www.natuurpunt.be/agenda/natuurpunt-cvn-dag-20353>
- Laagdrempelige acties zoals bv. paddenoverzet spreken mensen uit alle bevolkingslagen aan: http://www.natuurpuntlanaken.be/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=28